

Onderzoeksvragen voor het “Onderzoek naar chroom-6-houdende verf op treinen van NS”

3721 MA Bilthoven
Postbus 1
3720 BA Bilthoven
www.rivm.nl

De Stuurgroep Chroom-6 NS heeft een lijst met onderzoeksvragen opgesteld die relevant lijken voor het onderzoek naar blootstelling in het verleden bij Nederlandse Spoorwegen (NS). Zij hebben daarbij ook gekeken naar de vragen die leidend zijn geweest bij de onderzoeken naar chroom-6 bij Defensie en tROM Tilburg.

Informatie over het onderzoek:
www.rivm.nl/Onderwerpen/C/Chroom_6_en_CARC/onderzoekns

De lijst is voorgelegd aan de Ondernemingsraad (OR) van NS. De OR heeft ook een aantal (procesmatige) vragen gesteld (zie bijlage 1). De lijst met vragen en de reactie van de OR zijn vervolgens besproken in de Onafhankelijke Commissie Chroom-6. Daar zijn de vragen ongewijzigd vastgesteld, voorzien van enkele opmerkingen:

- de vragen dienen gegroepeerd te worden op onderwerp (blootstelling, risicobeoordeling en normen en recht op bescherming);
- in het onderzoeksplan moet worden aangegeven hoe de opmerkingen van de OR verwerkt zijn;
- bij het uitwerken van het onderzoeksplan voor het onderdeel risicobeoordeling dient de mogelijkheid onderzocht te worden om een attributief risico te bepalen (overeenkomend met de risicobeoordeling bij DES-moeders).

De onderstaande lijst met vragen is tot stand gekomen na verwerking van de opmerkingen van de Commissie door het RIVM. De lijst is besproken op 22 augustus 2017 in de Stuurgroep Chroom-6 NS en op 15 september en 6 november 2017 in de Onafhankelijke Commissie Chroom-6 NS. De Stuurgroep Chroom-6 NS heeft de vragen vastgesteld voor het onderzoek.

Blootstelling

1. Welke materialen of producten, waarmee is gewerkt bij NS, bevatten Chroom-6?
 - a. Welke gehalten aan Chroom-6 bevatten deze materialen of producten?
2. In welke mate kwam Chroom-6 vrij bij het bewerken (o.a. slijpen, lassen, schuren, schilderen, spuiten, opruimen)
3. Wat was de blootstelling (mate van, duur, tijdsperiode) (inhalatoir, dermaal en oraal) aan Chroom-6 voor (ex-)werknemers van NS? Gebruikmakend van beschikbare informatie (uit *documenten van NS en gesprekken met (ex-)werknemers en eventueel vervolgonderzoek*) over:
 - Locatie
 - Functie
 - Werkzaamheden
 - Werkomstandigheden
 - Blootstellingsduur
 - Tijdsperiode

- Beschermingsmaatregelen
 - a. Afbakening: het betreft uitsluitend blootstelling aan Chroom-6.
 - b. Afbakening: het gaat om blootstelling op de locaties van NS. Eventuele blootstelling van familieleden wordt niet onderzocht omdat het niet aannemelijk is dat verontreinigde kleding mee naar huis werd genomen.

Risicobeoordeling

4. Hoe aannemelijk is het, op groepsniveau, dat een relevant¹ gezondheidseffect het gevolg is van blootstelling aan chroom-6 op de locaties van NS?
 - a. Hoe aannemelijk is het dat een bepaald type kanker het gevolg is van blootstelling aan Chroom-6?
 - b. Hoe aannemelijk is het dat een gezondheidsprobleem, niet zijnde kanker, het gevolg is van blootstelling aan Chroom-6?

Normen en Recht op Bescherming

5. Sinds wanneer is er bij de NS bekend dat Chroom-6 schadelijk is voor de gezondheid, en sinds wanneer had dit bekend moeten zijn?
6. Was er binnen de NS bekend dat Chroom-6 schadelijk is voor de gezondheid?
7. Was er binnen de NS bekend dat er mogelijk blootstelling aan Chroom-6 kon plaatsvinden?
8. Zijn er in het verleden medische onderzoeken uitgevoerd waarbij specifiek de blootstelling aan Chroom-6 is onderzocht?
9. Zijn er in het verleden op de blootstelling aan Chroom-6 door de Arbeidsinspectie onderzoeken uitgevoerd?
10. Is er een RI&E op de blootstelling van Chroom-6 uitgevoerd?
11. Zijn er arbeidshygiënische metingen verricht op de activiteiten waarbij (mogelijk) blootstelling aan Chroom-6 van toepassing is?
12. Welke afwegingen hebben plaatsgevonden over het al dan niet blijven toepassen van Chroom-6, toen de effecten op de gezondheid bekend werden?
13. Wat was/is de zorgplicht van de NS voor (ex-)werknemers die met Chroom-6 werken?
14. Wat waren/zijn normen/wetgeving van Chroom-6 voor (ex-)werknemers van NS?
15. Wat waren/zijn de gebruiken (mores) binnen de NS voor (ex-)werknemers die met Chroom-6 werken?
16. Wat was/is het Arbogericht beleid binnen de NS voor (ex-)werknemers die met Chroom-6 werken?
17. Op welke wijze is/werden gebruiken, Arbogericht beleid, zorgplicht en beschermingsmaatregelen nageleefd?
18. Wat was de rol/verantwoordelijkheid met betrekking tot de naleving van gebruiken, Arbogericht beleid, zorgplicht en beschermingsmaatregelen van: medewerker, leidinggevenden, medezeggenschap, veiligheidsfunctionarissen, Arbeidsinspectie en leveranciers?

¹ Hieronder wordt verstaan een gezondheidseffect waarvan in de wetenschap bekend is dat het door chroom-6 veroorzaakt kan worden.

- 19.** Waren de werknemers op de hoogte van vigerende normen, beleid en regelgeving op het werken met stoffen welke Chroom-6 bevatten?
- 20.** Waren er adequate beschermingsmiddelen beschikbaar en werden deze daadwerkelijk gebruikt?
- 21.** Welke beschermingsmaatregelen werden/worden bij de NS toegepast om (ex-)werknemers te beschermen tegen blootstelling aan Chroom-6? Zijn deze toegepast conform de arbeidshygiënische strategie?
- 22.** Was de ruimte waarin de mogelijke blootstelling heeft plaatsgevonden, geschikt om de activiteiten veilig te kunnen uitvoeren?

BIJLAGE 1: Reactie Ondernemingsraad NS op concept vragen onderzoek verleden

Als besproken in het overleg van de onafhankelijke commissie Chroom-6 op 6 juni 2017, is de vragenlijst van RIVM voor het onderzoek verleden (gebaseerd op de vragen die leidend zijn geweest bij de onderzoeken bij Defensie en bij tROM) voorgelegd aan de OR van NedTrain, met het verzoek hierop te reageren. De OR heeft daarop de volgende (procesmatige) vragen gesteld.

- Het document spreekt veelal over Defensie en gedeeltelijk over NedTrain. Het is dus erg onduidelijk. Daarnaast wordt vooral locatie Tilburg genoemd, wat gebeurt er met de andere locaties?
- De onderzoeksvragen zijn alleen gericht op monteurs die er zich (achteraf) van bewust zijn dat ze eventueel met Chroom-6 in aanraking zijn geweest. Wat met de mensen die het zich helemaal niet realiseren (contact door schuurstof, lasdampen en slijpsel dat Chroom-6 heeft bevat)?
- Worden medewerkers die tijdens onderhouds-/herstelwerkzaamheden in de directe omgeving aan het werk waren terwijl er naast/boven hen werkzaamheden plaatsvonden met Chroom-6 (denk dan vooral aan schuurwerk, opruimen, wegvegen en met perslucht wegblazen van door deze werkzaamheden ontstane vervuilde onderdelen en omgeving) ook in dit onderzoek meegenomen?
- Aan wie gaan deze vragen gesteld worden? Alleen aan mensen die zich gemeld hebben? Wat met mensen die onbewust in contact met Chroom-6 in aanraking zijn geweest?
- Veel mensen zullen zich niet kunnen herinneren hoelang (tijdsperiode) zij bewust en zeker niet onbewust werkzaamheden hebben verricht waarbij ze blootgesteld kunnen zijn aan Chroom-6.
- Monteurs zullen zeker niet weten welke materialen of producten er met welke hoeveelheid Chroom-6 zijn gewerkt hebben.